

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán

Lemossuk a gyalázatot.

Szatmár, 1912. jun. 11.

A szegény és a harag pirja futja el az arcunkat a parlamenti események láttára. Meggyalázták, világ csufjává tették a magyar képviselőházat. Utolsó alkotmánybiztosítékunkat, a házszabályokat sárba tiporták; a törvényhozók legszentebb jogain keresztül gyalázták. Nemzeti küzdelmeink vezéreit, nagy történelmi nevek viselőit rendőri erőszakkal hurczolták ki a törvényhozás terméből, lökdösték, taszigálták őket és nyílt utcán szuronyt szegeztek rájuk. A képviselőházban őrzöng a hatalmi téboly, az eszét vesztett zsarnokság. Ezer éves alkotmányunk halálra sebezve, rongyokká-tépve várja szomorú sirbatételét. A legrakoncátlanabb magyar folyó, amelyről azt írja a költő, hogy zugva, bőgve töri át a gátat, mintha el akarná nyelni a világot, legrémesebb áradásaiban sem okozott annyi kárt, akkora pusztítást, mint a milyen vandáli kegyetlenséggel pusztítja el a folyó névrokona, Tisza István legdrágább nemzeti javainkat.

Vérlázító, minden honfiui kebel felháborító jelenségek ezek. Hosszu napok csillapító hatására van szükségünk, hogy a felkorbácsoló szövegdeklet viharra csendesedjék s helyet engedjen a higgadt mérlegelésnek. De a leghiggadtabb bíráló sem állapíthat meg kevesebbet, mint azt, hogy a gróf Tisza István jogtíró erőszakossága helyrehozhatatlan csorbát ütött nemzeti becsületünkön, nevetségessé és megvetetté tett bennünket a külföld előtt és ami a legfájóbb, megjelölte az utját minden jövődöbeli nemzeti küzdelemnek „alkotmányos“ letörésére.

Hogy képviselőket, hazafias munkában megöszült, köztisztületben álló személyiségeket dobhat ki Tisza a parlamentből, az mindenesetre szegény és gyalázat. De mégsem tulajdonoson kétségbeesztő. Hiszen a régi idők Tiszái golyóval és akasztófaival becsülték meg a nemzet nagyjait, még sem árthattak a családok hírnevének. A nemzet igaz ügyéért szenvedett vértanuság, akár Haynautól, akár Tiszától szenvedik azt, nem homályosítja el, csak még di-

csöbbsé, még tiszteltebbé teszi a nemzeti címet. Még abba is bele tudnánk törödni végtére, hogy a közjogilag sérelmes, terheiben embertelen véderőjavaslatot megszavaztatta Tisza. Ez már amolyan megátalkodott bécsi követelés volt, amelynek visszautasítására úgy sem volt elegendő erőnk s amelybe, bármily kelletlenül, de mégis csak kezdtünk belenyugodni.

De abba nem szabad, nem is fogunk soha belenyugodni, hogy Tisza egy zsarnok erőszakosságával rugjon fel minden törvényt, hogy jogforrássá tegye a jogtípást és engedelmességet követeljen olyan intézkedéseknek, amelyeknek csupán a brutális erőszak a szankeziója. Tiszáék minősíthetetlen eljárását törvényesnek és érvényesnek a nemzet soha el nem ismerheti. Az 1904. nov. 18-iki házszabálysértést megtorolta a nemzet. A mostanit is meg kell torolnia annál keményebben, annál csufondárosabban, minél felháborítóbbak a többség törvénysértései és minél erkölcstelenebbek a többségi eljárás indító okai.

A mostani parlamenti erőszakra

A mi hatáskörünk.

— Fr. W. Foerster. —

Királyokról, hatalmas miniszterekről, vagy épen csak egy hajós kapitányról is olvashattatok már egyik vagy másik ifjusági regényben, hogy szinte roskadoztak ők a rájuk nehezedező felelősség sulya alatt. Mert egyetlen tettükkel, vagy kis feledékenységgükkel is százak vesztének, nyomorának okozóivá lehetnek.

Vagy az orvosnak is hányszor van kezében egész családok jóléte, boldogsága. Bizony igen sokszor. Egyetlen ember boldoggá, vagy boldogtalanná tehet tömegeket.

De gondoltatok-e már arra, hogy mindenki, még a legkisebb, meg nem látott ember is milyen széleskörű hatások forrása itt közöttünk? Egyetlen picinyke kavicsot kell csak a tóba dobnunk, hogy hullámgyűrűk keletkezzenek, amelyek egyre nagyobb körökkel a távoli partokig is eljutnak, finom mérő eszköz ott is megérzené a víz mozgatót, épügy, amint a seizmograf a tőlünk száz mérföldekre történt földmozgást is megérzi.

Igy van ez az ember minden tettével, sőt szavával is.

Néha csak egy szót vet belé valaki a társalgásba s ez egy szavának hatásán már megindulnak a hullámgyűrűk, amelyek szintén messze partokig eljutnak, megérintenek neki ismeretlen embereket is. Jó, rossz hatással. Ha boltba mentek, hogy ott valamit vásároljatok, ne higgyétek, hogy az árus csak pénzt kap tőletek. Nem, kap egyebet is. Ha udvariasan köszöntitek az árust és ugyanígy kéritek tőle, amire szükségetek van s bosszánatot kértek, ha az áru kiválasztása közben talán sok dolgot szereztetek neki, fáradságát megköszönitek: akaratán s tudtán kívül finomabbá tettétek őt. Így történik ez a pincérekkel, pincérnőkkel szemben is. Az, aki nagy hangon, durván kiáltozik az emberek után, vagy talán épen a kutyák előtt jól ismert pszt! pszt! tel szölli meg őket és olyan mód kommandirozza maga elé az ételeket, mintha betanított majmokkal volna dolga, nem pedig emberekkel: az megalázza embertársait, előli becsületérzésüket s azoknak tán becstelenségeiket részre lesz neki is. Ellenben az, aki szerényen, illedelmesen teszi megrendeléseit, megköszöni, amit kap, segítségére van a kiszolgálónak, például az annak hozzáférhetetlen dolgok oda-nyújtásával: az nemesen hatott ezeknek az embereknek benső világára, növelte önbecsülésüket, ezzel becsületérzésüket, jobbkedvűvé és emberibbé segített tenni egész lényüket.

Egy szobájához, ágyához kötött sanyalódó beteg, távol az emberi társaságtól, ebben az állapotban még nagyobb befolyásnak ura

talán, mint volt egészségében. Aki mindvégig példája a vidámságnak, türelemnek és gondja van arra, hogy minden kis kívánsága miatt ne fárasza környezetét, az tanítója lesz egészségeseknek; betegeknek, gyermeknek és felnőtteknek akkor is, ha ő maga még csak gyermek talán. És ki tudná megmondani, hogy a példája hatásán támadt hullámgyűrűk milyen messze partokat érnek, jóval túl az öt körülvevők kiesiny körén.

Mások felől való ítélkezésünk is igen sok hatás forrása.

Azok, akik megszokták elsősorban mindig a nevelés, a kellemetlen vonásokat fedezni föl másokon, hogy ezek felett aztán kedélyeskedjenek, többnyire úgy gondolkoznak, hogy hisz ez egészen ártatlan szórakozás. Ha tudná az ekként szórakozó, mennyien vannak, akik várva-várják, hogy embertársaiknak valami neveléses oldaláról, gyöngéjéről halljanak, hogy aztán fölük kerekedjenek olyanoknak is, akiket addig maguknál magasabban állóknak kellett tartaniok. Az ilyen nem éppen jóindulatu megjegyzésekben, emberszólásban előljárók mielőbb egész udvarral dicsekedhetnek. De erre a dicséretre igen büszkék ne legyenek. Mert ez a tőlük nevelt udvar a legelső el nem kerülhető alkalommal őket is ki fogja nevetni. S ha valamilyen nagy, csodálatos világosságtól megvilágosítva egyszerre csak végiglátják, hogy a kölesönös megbecsülés lassu irtogatásával hány lelket idegenítettek el egymástól, mennyi szeretetlenséget terjesztettek ebben a szeretetben úgy sem igen

semmi szükség nem volt. Az ellenzék belefáradt már a küzdelembe, belátta a parlamenti harc eredménytelenségét. Békülni, békésen meg egyezni akart. Egy-két hónap alatt törvény lett volna a véderőből. És Tisza mégis, vagy talán épen ezért a leghallatlanabb erőszakhoz nyult. Csak azért, hogy a választójogi reformot meghiusítsa s a mostani gyalázatos választási korrupciót fenntartsa. Mert ez az ő éltető levegője, amelynek posványa ápolja és eltartja őt és csatlósait.

Hát aki a saját nyomorult ekzisztenciájáért képes parlamenti anarkiát teremteni, a nemzeti becsületet sárbatiporni, becsületet hazafiakat csirkefogók módjára az utcára hurezoltatni: az megérett az erkölcsi kivégzésre. Nincs és nem lehet a nemzetnek sürgősebb, mulhatatlanabb feladata, becsületbeli kötelessége, mint ezt a nevének megbecsülni, jogtörő és zsarnoki örjögésben tobzódó Tiszaklikket irgalmatlanul elsöpörni a magyar közélet porondjáról.

Sajtónk ügye. Mult számunk vezércikke, a melyben a Pázmány-sajtónak s a vele összeforrt Heti Szemlének és Irodalmi Körnek válságos helyzetéről szoltunk, nagy megdöbbenést keltett. Levelek érkeztek hozzánk. Töprengő gyötrelmek szoltak meg a sorokban. Kérdések izgalma özönlött ki a levelekből. A hirtelen jött gyászír megrendítő voltának első zürzavaros hatása nyugtalanságot, aggódó, szinte megbénító fájdalmat váltott ki. A sorok közt azonban ott volt a reménykedő — kételkedés. Hogy talán sötétben láttunk. S a válság nem oly félelmetes.

Az érdeklődésnek, a kínos aggódásnak, elsőrendű fegyverünkhöz: a sajtóhoz való ragaszkodásnak, sőt a sajtó megmentése érdekében kifejezett áldozatkészségnek ennyi jele nagy reményt önt belénk, hogy a bejelentett pusztulás elkerülhető lesz, ha az aggodalmakat és tanácsokat csakugyan — áldozatok váltják föl.

gazdag világban: akkor talán még kevésbé volnának büszkék.

Arra kellene szoknunk, hogy mindig inkább az előnyös vonásokat lássuk meg másokon. Hiszen kiben nincsenek ilyenek! Hogy beszélgetésünk is ezeket emelné ki, a hiányokat pedig takargatná. Csak pár szavunkkal is igen sok jót tehetünk. Sok áldott szeretet magvait hinthetjük el ebben a nehéz, küzdelmes emberi életben. Ha meggondoljátok, hogy csak egyetlen napon is hány alkalma van az embernek távollévőkrol jót vagy rosszat mondani, belátjátok, hogy csak szavai által is mennyi áldott vagy áldatlan dolgot végez mindenikünk naponként s mekkora felelősséggel teljes hatásköre van az életben a legkisebbikünknek is.

Fordította: Florence.

A nagykarolyi Szentháromság-kápolna.

— SZ. JORDÁN KÁROLY dr. apát-plebánosnak a kápolna jun. 2-án végzett megáldásakor mondott beszédéből. —

Magyarországnak, édes hazánknak, két kegyetlen ellensége volt a multban, — a tatárok és pogány törökök!

A tatárok IV. Béla király alatt mint éhes sáskák, úgy lepték el ezt az országot. És miután a magyar hadsereget a Sajónál teljesen tönkretették, hazánkat végképen elpusztították. Oda lett itt minden, amit nemzetünk a hét vezér bejövetele óta ötszáz éven át művelt és alkotott.

Rettenetes volt ez a csapás, de hála Istennek nem volt halálos! — Hasonlított a

De e remény ellenére is a sajtó mai helyzetét a legválságosabbnak kell mondanunk.

A Pázmány-sajtó minden forgó-tőke nélkül adóssággal indult meg. Fejlesztését, új gép beállítását már ez lehetetlenné tette. Azonfelül a régebbi évek alatt a Heti Szemle több ezer koronával adósa maradt a sajtónak. A lap tulajdonos Irodalmi Körnek — nem működő — vagyona nincs. Ezt a nagy pénzhiányt a sajtó üzemében a sajtó-igazgató eddig magán vagyónából pótolta, állandóan kiségitvén minden kammat nélkül áldozataival a Pázmány-sajtót. Most a helyzet az, hogy a sajtó-igazgató — vissza vonulni akarván a vezetéstől — elvonta ingyenes kölcsöneit a sajtótól, a mely, ha követelését az Irodalmi Körtől megkapni nem tudja, kénytelen fölszámolni annál is inkább, mert új beruházásokra, új betűanyagra és legalább egy új gépre van szüksége.

Ez most a válságos helyzet szomorú képe. Belenyugszunk-e, hogy alapítása után két évtizedre sajtónk elpusztuljon; vagy kötelességünknek tartjuk-e megmentését áldozataink árán: — e kettő fölött rövidesen határoznunk kell.

Az eucharisztikus világkongresszus.

Még ugyan több mint egy negyed év választ el bennünket a bécsi nemzetközi eucharisztikus kongresszustól, de már is erős vonásokban kezd kibontakozni előttünk az a hatalmas perspektíva, mely az Oltáriszentségnek ezt a nagyszerű diadalünnepét jellemezni fogja.

Ez ideig 9 bibornok eljövetele van bejelentve, köztük Van Rossum Vilmos redemptorista atyának megjelenése is, ki a pápa delegátusa lesz és a mult esztendőben nyerte el a bibornoki méltóságot. Van Rossum hollandi ember, de beszél németül, franciául, olaszul s tud angolul és spanyolul is, tehát a nemzetközi kongresszuson megjelenő idegeneknek jó részével saját anyanyelvükön társaloghat. Mikor a pápa megkérdezte tőle: mi lesz mint bibornoknak programja, a fáradhatatlanul dolgozó Van Rossum azt felelte:

„Éltem végéig munkálkodni és feláldozni magamat az Egyház szolgálatában.“ A pápai delegátus több theologiai munkát is írt. Nagy intelligenciájú és kiváló pap.

Nagyon tömeges lesz a kongresszuson a püspöki kar részvétele; püspökök jönnek ugyanis Angliából, Belgiumból, Amerikából, Spanyol, Német, Francia és Magyarországból,

dúló viharhoz, hasonlított a mindent letaroló jégesőhöz. — De aztán, mikor kitombolta magát, ime az ég derültebb, a levegő élte-több lett s a nemzet néhány évtized alatt összeszedte magát és az Istenbe vetett hit és bizalom forrásából, a keresztény élet forrásából új erőre kapott.

Hazánk másik ellensége a pogány törökök volt. Ennek uralma itt a mohácsi ütközet szerencsétlen kimenetelével kezdődött, — és borzasztó még csak el is gondolni, — 150 évig tartott! — Százötven évig tartott a legnagyobb nyomor, a legkegyetlenebb pusztítás. Hiszen a pogány törökök tüzzel-vassal pusztították ezt az országot! Elrabolták minden kincsünket, meggyalázták, istállóvá változtatták templomainkat, — és rabszíjjon fűzve hurcolták el, hogy mint barmot igába fogják, a szegény magyarokat! Messze földön sehol sem volt itt egy viruló fa, melynek árnya a fáradt utasnak enyhét adna! Roppant térségében sehol sincs egy barátságos hajlék, s ha van is, embernek még nyoma sincsen benne! Buda várában, Mátyás király palotájában pedig a török pasa osztogatja kegyetlen parancsait!

És evvel a pogány török hatalommal szemben sikertelen volt a nemzet minden küzdelme és minden erőfeszítése! Sikertelen volt flainak minden vitézsége, minden önfeláldozása! Hanem azért, bár igazán kétségbe-ejtő volt a helyzet, — a magyarok még sem tudtak ebbe belenyugodni soha, hogy az a nemzet, amelyet Azsia vad sivatagjaiból az isteni Gondviselés keze vezérelt ide, amelyet a kereszténység védelmére vitéz bajnokul állított ide, — hogy az a nemzet pusztulás, a halál martaléka legyen! — Nem! Ők reméltek még akkor is, amikor már alig volt mit remélni! Ők biztak a mindenható Istenben, a teljes Szentháromságban, a magyarok Istenében! — Biztak, amint Istenben biztak elejétől fogva.

ból, elsősorban természetesen Ausztriából, de azonkívül még a keletről is, úgy, hogy ez alkalommal annyi püspök lesz Bécsben, aminő számban az episcopatus legfeljebb zsinatokon szokott összejönni.

Egyelőre 14 különféle nemzet részére 14 templom van kijelölve a gyűlésekre és templomi ünnepélyek megtartására. A fogadalmi templomban Votivkirche és a százezred apácák Rennweg-i templomában pedig a kongresszus egész tartama alatt állandóan ki lesz imádásra téve az Oltáriszentség.

A nem római ritusu katolikusok (görögök, ruthének, örmények stb.) számára az „Am Hof“ téren levő s 9000 embert befogadó templom van átengedve.

Belgiumból 800 résztvevő van bejelentve. Franciaországból már ápril elejéig 5 külön vonat volt jelezve, Irlandsból a dublini ifjusági szövetség jön 100 taggal, Németország ipari kerületeiből munkásküldöttségeket meneszt, melyek jelvényekkel és zászlókkal vonulnak fel, mint ahogy a kath. nagygyűlések alkalmával szoktak; érkeznek 500 bosnyák, élükön Stadler sarajevói érsekkel; Tirolban pedig azt tervezik, hogy ez alkalommal bemutatnak egy tiroli urnapi körmenetet s e czélból tiroli vadászok és zenekarok jönnek a kongresszusra. Magyarországról az arisztokrácia diszmagyarban és csatlósokkal és lóháton fogja a tervezet szerint az ünnepély fényét emelni, melynek színpompáját nagyban tarkítja majd az is, hogy a müncheni „Georgritter“-ek, továbbá a máltai és Deutscherr lovagrend is részt vesznek a kongresszuson.

Az osztrák főiskolai hallgatóság szintén kitett magáért s még március elején elhatározta, hogy a kongresszus érdekében ajánlja tevékenységét s az ifjuság tagjai mint vezetők fognak a Bécsbe özönlő rengeteg idegen szolgálatára állani, azonkívül az egyik templomban, hol az Oltáriszentség állandó imádásra lesz kitéve, éjjeli diszorséget fognak állítani.

Legmegkapóbb része azonban az egész kongresszusnak bizonyára az ünnepélyes nagy körmenet s a külső Burgkapun végbemenő szent mise lesz. E czélból a Burgkapu felső részét annyira kiszélesítik, hogy a közepére az oltár és a szentség részére egy óriási mennyezet lesz felállítható. Egyik oldalon Ő Felsege és udvara, másik oldalon a püspöki kar fognak helyet foglalni. Köröskörül pedig a százezernyi tömeg lesz tanuja e nagyszerű látványnak.

És reményük és bizalmuk nem volt hiába való! Az irgalmas Isten megelégette a magyarok szenvedését! Segítségükre küldte az európai keresztény fejedelmeket és egyesült erővel nemesak visszafoglalták Buda várát, hanem 150 évi uralom után kiverték az országból, kiverték innen végkép a pogány törököket!

S e fényes győzelmért az irgalmas Isten nevét dicsőítették a győztes hadvezérek. A keresztény templomokban, egész Európában, Istennek zengett a hálaadó ének. S vele megkönnyebbült a keresztény szív előbbi félelemnek terhétől. — Hosszu szenvedés után új életre kelt a magyar nemzet.

És nézzétek, ekkor történt, hogy Károlyi Sándor ezt a kápolnát építette, építette a Szentháromság tiszteletére, építette halálból, hogy az isteni Gondviselés a pogány török uralma alól fölszabadította földünket és a békét is megadta.

Az építés 1703-ban történt. Az alapkövetésénél jelen volt Károlyi Sándor, jelen volt édes anyja Koburg Judit, hűséges felesége Barkóczy Krisztina, leányai Klára és Borbála, akik a maguk nevét egy-egy téglába vésték és avval a fohással tették az oltár előtt jobb felől levő oszlopnak a fundamentumába: Engedje az Isten, hogy ez az épület szolgáljon az Isten nevének dicsőségére, az ő hiveinek épülésére és az

Szent mise alatt egy 1000 tagu dalárda fog énekelni. Különösen nagyszerűnek és meghatónak jelezhetjük azt a pillanatot, midőn majd az Oltáriszentséggel az egész népre áldást ad a pontifikáló pap. E percben Bécs összes harangjai zugni fognak, a Kahlenberggről diszlövészek dördülnek el s az óriási néptömeg 10 katonazenekar hangjai mellett rázendít a „Te Deum“-ra; azután pedig a menet visszaindul a Szent István templomba. Ez oly felejthetetlen és lélekemelő látvány lesz, melyhez hasonlót bizonyára egyetlen egy vallás sem képes felmutatni s magáért ezért az egy néhány percért érdemes lesz az utat Bécsig megtenni. Hadd lássuk és érezzük, hogy minő nagyszerű és kiváltságos dolog katolikusként lenni. Eledjen lobogó lánggal buzgóságunk s világítsa be e feledhetetlen perc emléke majdan egész életünket.

Természetesen e temérdek pompa és előkészület sok pénzbe kerül. Amde itt nincs helye a takarékoságnak. Akkor nem lehet szó fényezésről, midőn a mindenség Urának, a világ Teremtőjének, mutatjuk be hódolatunkat. Ezt átérzik s különösen megszívlelik még a szegénysorsu katolikusok is.

A kongresszus tagjai közé a király után, ki az első számú jegyet kapja, egy szegény öt gyermekes levélhordó iratkozott be s nem csak lefizette az ő háztartásában bizonyára jelentős összeg számba menő 10 korona részvételi díjat, hanem még 10 koronát felül is fizetett. Azután jött egy szegény cselédeány, ki szintén 10 koronát adott a jegyért s 10 koronát felülfizetés gyanánt. Két másik cseléd több hónapra lemondott a reggeli melléjéről, csak hogy megválthassák jegyeiket. Egy szakácsnő 70 koronát adott stb. Ilyen példák láttára természetesen nem csodálhatjuk, ha az arisztokrácia nagy összegeket bocsát a központi bizottság rendelkezésére s hisszük, hogy mindezek hallatára nem fogja sajnálni adományait e nagy cél érdekében egyházmegyénk kath. hívó közönsége sem.

Az osztrák vasutak a több mint 50 kilométeres távolságokra a következő kedvezményeket adják: I. és II. osztályon a személyvonatokon a gyorsvonati árak fele, gyorsvonaton pedig személyvonati árak fizetendők; a III. osztályban a gyors vagy személyvonatokon 50%-os ármérséklés van.

A magyar résztvevőket a megjelenendő tájékoztató füzet fogja a közelebbi tudnivalókról értesíteni.

A Máv. és egyéb magyar vasutak 33%-os kedvezményt adnak, a déli vasut magyar vonalaira a fenti ármérséklések irányadók.

A kongresszus jegyei 10, 6 és 2 koronáért kaphatók. Ezekkel azonban Bécs legfőbb látványai is ingyen megtekinthetők. A 10 és 6 koronás jeggyel pedig azonkívül egy bécsi utmutató és a kongresszusi jelvény is jár, sőt a 10 koronással még illusztrált tudósítás is a kongresszusról.

Nagyon óhajtható, hogy egyházmegyénk hívei is a papsággal minél tömegesebben mutassák be hódolatukat a bécsi eucharisztikus kongresszuson az Oltáriszentség előtt és ezzel is dokumentálják azt, hogy a hitbuzgalom nálunk nagy és áldozatkész.

A belga választások. — Mit szól a belga képviselő-választásokhoz?

— Amikor nagy katasztrófák történnek...

— **Katasztrófák?** A katolikusok győzelme katasztrófa?

— **Katasztrófa** a — szabadkőművesekre. Tehát amikor katasztrófák történnek, a kommunikék eleinte így hangzanak: szerencsére emberéletben kár nem esett. A legközelebbi hírek már így módosulnak: attól lehet tartani, hogy a szerencsétlenség nagyobb volt emberéletben is, mint eleinte gondolni lehetett. Végre: sajnos, a katasztrófa óriási emberáldozatot is követelt.

— **Hogyan illik ez a belga katolikusok győzelmére?**

— Megfordítva. Egy héttel a választások előtt a szabadkőműves-progresszista lapok tele torokkal hirdették, hogy elérkezett a nagy leszámolás órája, úgy látszik, hogy a király is tiszta horizontot akar látni, a klerikálisokat az utolsóig el fogja fogyasztani a fölvilágosodott igazság. Győzelem, győzelem, győzelem — minden vonalon. Ez volt az első kommuniké. A második: attól lehet tartani, hogy a klerikális agitációnak és népbutító retrograd reakciónak sikerülni fog nem teljesen megsemmisülni, ami pedig a haladás és a belga nép kevés fejlődése érdekében igen kívánatos volna. Választás után: Tegnap Belgium összes kerületeiben végbementek a választások és a klerikális kormánypart nem várt győzelmével végződtek. Óriási erőfeszítés; negyvenezer pap agitált; 40.000 főnyi katonaság van koncentráva; lélekvasárlás és a kortesfogások egész légiója aktivitásba lépett.

ő szent nevében itt összegyűlendő lelkek üdvére!

Elkészülvén a kápolna, hamarosan egyik nevezetessége lett az ennek a vidéknek és valóságos búcsújáró helye a jámbor híveknek. — Károlyi Sándor pedig büszke volt arra s ha kiváló vendégei voltak, el nem mulasztotta azt nekik megmutatni... Így történt aztán, hogy már a kuruczvilágban olyan látogatója is volt ennek a szent helynek, akinok neve egymaga is elegendő arra, hogy a Szentháromság kápolnát történelmi nevezetességgé emlékké avassa. Hiszen II. Rákóczi fejedelem 1708-ban buzgó áhitattal imádkozott ebben a kápolnában.

De különben is ez a kies fekvésű kápolna és ahoz fűződött kegyeletes emlékezés mély nyomot hagyott Károlyi Sándor szívében. Azért gyakran gondolt e szent helyre és a csendes magány óráiban is gyakran kereste fel azt, hogy ott áhitatba merülvén, lelki vigasztalással térhessen vissza övéi körébe. Így, 1729-ben, a kikelet szép napján május elsején Ferencz fiával, Klára leányával, az ő szemefényével és unokáival szintén kiment a Szentháromság kápolnájába, hol, mint maga írja, Isten irgalmából ájtatoskodtam, gyóntam és áldoztam, amiért áldott legyen az ő szent neve!

És ha a békés napokban ilyen módon keresték fel e szent helyet, elképzelhetjük, mennyivel inkább siettek oda, amikor az Isten ostorát érezték csattogni fölöttük. —

Ilyen istenostora sújtotta Károly vidékét 1793-ban, amikor a pestis irgalmatlanul szedte itt áldozatait. — Vágyva vágyott akkor a nép ide, — de mert a falvak és a város elváltak zárva, senki sem juthatott a Sz. Háromság kápolnájába. Hanem, mikor a következő év elején csillapodni kezdett a pestis és az idő is melege fordult, akkor már itt látjuk az egész népet. Sz. Háromság vasárnapján pedig 4000 ember vett részt a körmenetben, ellepvén a kápolna körül az egész területet.

A Sz. Háromság napja különben mindig nagy ünneppé lett itt megtartva, úgy, ahogy azt az alapító Károlyi Sándor óhajtotta és kívánta. — A város templomától kezdve az ut a Sz. Háromság kápolnájáig rendbe hozott, két felől zöld galyakkal felékesített és a buzgó nép, melyhez a környékbeli községek lakosai, sőt maguk a grófi család tagjai is csatlakoztak, imádkozva és Istennek dicsőítésére zengve vonultak ki, hogy imádják ott a Sz. Háromság egy Istent, a minden jók adóját!

És ime, 18 évi szünet után ismét itt vagyunk, itt vagyunk örvendő szívvel, telve hálaadással és mindenek felett nagy bizalommal a Sz. Háromság iránt! Mert hiszen Téged imád e nép, s Te benned bizik most is, mint apáink is benned biztak teljes Sz. Háromság! — Hiszen kivüled nincs is más, akiben bizhatnánk!

— Igaz, ezek mind meg vannak írva a liberális világsajtóban.

— Ebből nem következik azonban, hogy minden úgy is történt. Képzeld el, hogy ön roppant éhes. Finom illatu peccenyét találod fel. On nem közönséges étvágygyal, arczára kiirt közönséges gyönyörűséggel fekszik neki a remek piéce elfogyasztásának. Valaki azonban nem várt ügyességgel elhuzza az ön orra elől a tálat. Mit fog szólni hozzá?

— Dühös leszek mód felett.

— Hát ezt teszik most az éhes liberálisok Belgiumban.

— Nincs talán igazuk szegényeknek?

— Hogyne! Csakhogy hol van az megírva, hogy a liberálisok örök életű legyen, a kereszténység pedig csak „éhezze és szomjazza az igazságot“, de soha meg ne valóssítsa, mert minden száz ember közül nem is egy egészen így tetszik.

Adakozzunk a Sajtóalapra!

A zsidóságról Németországban.

Irta: ID. EGAN LAJOS.

Dr. Theilhaber A. Felix, ezen czim alatt: „A német zsidóság pusztulása“ öblös nemzetgazdasági tanulmányt írt, mely 1911-ben Münchenben jelent meg. Ezen munka főleg statisztikai adatok halmazával bizonyítja, hogy Porosz mint Bajorországban, még a városokat sem véve ki, a zsidóság számbeli fogyását.

Némely helyen, ahol a zsidók létszáma nem mutat esőket, statisztikai számokkal igazolja az érdekes könyv szerzője, hogy ezt a bevándorlás, vagy átvándorlás okozza.

Ezt a rendkívül érdekes, egyszerű számok és hivatalos statisztikai adatokra támaszkodó munkát érdemes tanulmányozni, midőn a zsidó tollból eredő bizonyítékok fölmentenek attól is, hogy bizonyos oldalról, ha csak lehet, készségesen ránk fogják az elfogultság gyengéjét.

Azzal vezet be szerző munkáját, hogy az egyszerű számesoportok tanulmányozása alkalmával mélyen meghatva látja az autochton(?) őslakó zsidóság visszafejlődését.

A nagy munka írója azt tapasztalta ezen számesoportok összehasonlításánál, hogy Németországban egy népfaj sem mutat olyan visszaesést, mint a németországi zsidóság.

Ennek a dolognak illetően kifejlődésében és megítélésében, szerző nyilatkozata szerint, a vallási kérdés teljesen háttérbe szorul, nem akar ő abba a hibába esni, mely a tudomány lekicsinylésével itél, ő a modern nemzetgazdák legerősebb fegyverével, a statisztikai számokkal fölverteve alkotja meg ítéletét, mely szerinte magára a zsidóságra azért is fontos, mert ezen tanulmány alapján létrejött felismerés Oroszország és Galicziában, de legalább ezen országok városaiban lakó zsidóság jövőjére nézve mintaképül szolgálhat.

Végül azon meggyőződést fejezi ki szerző, hogy a Midrath 36-ik versét, mely így szól: „Egyik nép feltámad, a másik elenyészik, de Izrael népe örökké fönmarad!“ sóhajta czáfolja, statisztikai számesoportokkal.

Szerinte a zsidóság számarányának visszaesése Németországban már azért is igen feltűnő, mert a fogyatkozást a bevándorlás sem tudta kiegyenlíteni, melylyel egyideig a fogyatkozás ténye elfátyoloztatott.

A visszaesésnek okait kutatva Dr. Theilhaber elsősorba azt a történelmi tanúságot állítja fel, hogy a pusztulás útjára lesikamlott népnek saját keblében támadt szétkülömbözés található; így ma a zsidóság partokra van szakadva, melyek egymást gyűlölve, a feloszlást saját keblükben siettetik. Továbbá a régi vagyonos rész veszteség számlára irandó. A nevelés sincs úgy berendezve, hogy

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utoza 16. „MOKKA“ keverék czégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

az a faj erejét növelné. A vallás-szinezetek között folyó háboru és a tömegek közönye okozza, hogy a sülyedő hajót ezek és az intelligensek elhagyják; a saját magát szolgáló érzék lesz irányadó az élethivatás és élvezetek mezején, melylyel az antiszemitizmust fel-támasztva, szerzett magának olyan külső ellenséget is, a ki a rombolás művét egy csöppet sem hátráltatja.

A faji és vallási közérzettel leestek az az összetartás korlátai. A modern élet mes-tere az élet kötelekeit minden irányban meg-tágitotta, a természetes szaporulat csökkent, mert a férfi nem akarja keresetét mással megosztani, élvezetét korlátozni; az asszony pedig az anyaság terhét, a kultur raffinéria segítségével kerüli, hogy szépségét, fiatal üdeségét meghosszabbíthassa. Ez az állapot szerző szerint már annyira elharapózott, hogy az odvas fának számtalan lehullott, fonnyadt levelét számolja el a statisztika. Vegyes há-zasság, kikeresztelkedés, a természetes szaporulás megszűnése, ideg és elmebetegségek, öngyilkosságok szaporodása; a sülyedés ezen képét a statisztikai számcsoporthoz igazolják, melyeknek alapján a fogyatkozás arányát évek során hasonlítva, szerző szerint a nyu-gateurópai zsidóságnak elmulását is ki lehet már számítani.

Érdekes és tanulságos adatokat mutat-nak fel azok a viszonyok, melyek a zsidó-ság már majdnem egész kifogyását okozták Lengyelország német részén az ugynevezett pozeni tartományban.

Erről Dr. Theilhaber következő közlé-sekkel számol be: Szerinte Lengyelország volt a zsidóság paradicsoma addig, míg Né-metország rá nem tette kezét az ország egy részére. De ettől fogva elkezdődött a kivo-nulás barátságosabb vendéglátó országokba. A poroszországi zsidóságnak kétharmad része lengyel származású volt, ahol sok zsidó isko-lában a talmudot tanították.

Az utolsó 25 év alatt a pozeni tarto-mányból 31.381 zsidó vándorolt ki a kereset-kepes részből, ugyanannyi bentmaradt még az országban, de ezek már csak az öregje volt, melynél a szaporulat már annyira csök-kent, hogy a születés kisebb a halálozás szá-mánál. E szerint az ottani zsidóság teljes kifogyása biztos számításon alapul. A nagy-városok vonzásán kívül az okozta ezt a nagy kivándorlást, mert egy társadalmi és gazda-sági bojkott támadt ellenük. A közvetítő kereskedelem, mely azelőtt tisztán az ő ke-zükben volt, a szövetkezetek elszaporodásá-val kezükből teljesen kikikamlott. A németek által üldözött lengyelek, fényesen bevált or-ganizációjukkal, olyan hazafias kisiparos és olyan középosztályt neveltek, mely a nemzeti vágyak eredményes védekezése mellett a német-séghez szító zsidókat minden bántalma-zás nélkül az ország elhagyására kényszerítette.

Bernhard, a lengyelkérdés legjobb ismerője erről így nyilatkozik: A lengyel közér-zület az utolsó 20 évben nagyra nőtt, a lengyel bankok, a hitel, beszerzési, értékesítő és ter-melő szövetkezetek a gazdasági életet telje-sen átalakították. A nemzeti védelemnek ez a bevált eszköze a német-séghez vonzó zsidókat úgy kizárta minden forgalomból, hogy azok távozása a csatavesztők gyors vissza-vonulásához hasonlít.

A zsidó községek feloszlásának nem kezdete, hanem annak vége látható. A len-gyelek nemzeti küzdelmének eredményével a koczka a zsidók hátrányára dült el, mely-nek jövőjét Bernhard szerint e két szóval lehet kifejezni: kivándorolni és kihalni.

Kolozsvári szappanok!

Automobilolaj és benzin

fényképészeti cikkekben nagy választék.

Bródy Béla Diana-drogeriája

Szatmár, Hám János-u.

A kormány pamfletje. A törvénytip-rásokat akarja egy pamfletben a kormány s a munkapárt valamiként igazolni, amelyeket a mult héten a magyar parlamentben véghez vittek. Több millió példányban fogják szét-szórni ezeket a papirosokat az országban, mert azt remélik, hogy ezzel lecsillapíthatják a felháborodást, amelyet az országban tör-vénytelen merényleteikkel keltettek. De csalódni fog ez a mindenképen balkezü uralom.

A nép lelke megremegett a parlamenti események felett, amelyek vérről szennyez-ték be a parlament üléstermét is és sohasem fogja elfeledni azt a szomorú látványt, ame-lyet egy haldokló ember tehetetlen vonagló teste felett típródó elvakult düh nyujtott.

Az ellenzék, mint egy ember kél az alkotmány, a törvény védelmére s lesz gondja arra, hogy megalkothassa a maga ítéletét azok felett, akik ahelyett, hogy megbeszülték volna az utolsó pillanatban nyujtott békülésre hajlandó jobbot, előre megállapított sötét terveik szerint hallatlan erőszakkal a mun-kapárt zártkörű klubbjává alacsonyították le a magyar országházat.

Itt nem mosakodásra, hanem reparációra van szükség. Ez a nép erős hittel várja ezt a reparációt a törvényhozás másik két fak-torától: a főrendiháztól és a királytól s remé-li, hogy ezek észretérik a hatalmi má-morban elkapott diktátorokat.

A kormány tetteit nem a pamfletnek, hanem a népnek kell megítélnie országszerte.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját Ber-csényi-utca 33. szám alá helyezte át. Telefon szám 189.

Wallon Henrik Fia utódoi Duha Tivadar és Géza fűszer, csemege, bor és lisztáru üzlete Szatmár-Németi, Kazinczy-utca 2. Alapított 1858. évben.

Ternyey Béla.
1850—1912.

Ötödik halottja a szatmári egyházmegyé-nek a f. évben Ternyey Béla, tiszaujlaki plebános. Váratlanul ragadta ki az élők sorából a kérel-hetetlen halál. Vasárnap délelőtt még Krisztus igéit hirdette a templomban és d. u. 2 és 3 óra között már agyszélhűdés érte.

Az utóbbi időben többször panaszkodott, hogy az oltárnál, még inkább a szószéken szédül. De azért papi kötelességeit, különösen a napi zsolozsmázást példás lelkiismeretességgel végezte mindig. Nehéz testalkata miatt nem igen kereste fel az emberek társaságát, de azok-kal, akik őt meglátogatták, szívesen és kedve-sen társalgott. Nagyon szerette káplánjait. Tisz-telte felebbvalóit. Minden ismerőse iránt érdek-lődött, szinte kifogyhatatlan volt a kérdezőskö-désben.

Ternyey Béla 1850. február 17-én Apában született. 1873-ban pappá szenteltetett. Segéd-lelkész volt Nagybereznán, Csanáloson, Felső-bányán, Nagymajtényban, Munkácsban, Tiban, Beregszászon és Szatmáron. 1880-ban admi-nisztrátor lett Józsefházán, 1886-ban plebános Szinfaluban, 1905-ben pleb. Tiszaujlakon.

Haláláról az ugocsi esperesi kerület a következő gyászjelentést adta ki:

Az ugocsi esperes kerület papsága mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett paptársa ternyei Ternyey Béla tiszaujlaki plebános 62 éves korában, áldozatos papi működésének 39. évében az utolsó kenet szentségének felvétele után 1912. június 9-én vasárnap váratlanul el-hunyt.

Hült tetemének beszentelése Tiszaujlakon hétfőn d. u. 5 órakor fog megtörténni. Az en-gesztelő szentmise áldozatot Tiszaujlakon 1912. jun. 15-én fogjuk a Mindenhatóknak bemutatni. Tiszaujlak 1912. jun. hó 9. R. i. p.

Egyházmegyei Sajtóalap.

A seminarium egyik clericusa apró kis könyvtárának legértékesebb könyvétől vált íme, hogy segítsen összeomlani készülő, egyházmegyei sajtónkon.

Eladta egy könyvét s az árát küldi a sajtóalapnak.

Könyvek és tüzek égnek szemünkben és szívünkben, a mikor erről a csodálatos szépségű, nagy áldozatba kerülő adományról beszámolunk. Ez a kékreverendás kispap azt teszi meg, a mit Zrinyi mondott: Vegyünk onnan, ahol van; ha máshol nincs, vegyünk az — oltárról. Hát ez a clericus vett az oltárról, adott az oltárról. És most mi nem tudunk mást tenni, mint megilletődött csodá-lattal meghajolni az ő sokatmondó tette előtt.

Otszáz korona járul ehhez az adomány-hoz. A clericus mellett a püspök pénze. Egyházmegyénk kinevezett püspöke, Mayer Béla küldötte Zomborból, hogy olvasta la-punk legutóbbi pár számát.

Abba a csöndes visszavonultságba, a melyben Mayer Béla püspök él, sok szállal belégyökerezett már egyházmegyénk. Bizony-sága az a nagy, fejedelmi összeggé növeke-dett adomány, a melyet Mayer Béla püspök évről-évre küldött az egyházmegyei papi nyugdíjalapra. És most beáll a mi sajtóala-punk adományozói közé.

Az áldozatkészség szözei ezek. Beszé-dek, a melyek meggyőzők, mert — tettek. Meghatók, mert hiszen tőlünk messze ide-genben élnek gondoltuk őt... De ő elmondta már, hogy köztünk és velünk él.

Mult gyűjtésünk óta érkezett adományok:

Mayer Béla püspök	500 K — f
Egy theologus	5 K — f
Egy asztaltársaság	10 K — f
Varjas Endre	5 K — f
Eddig begyűlt	8866 K 60 f
Eddig megajánlva	2358 K 44 f

Teljes összeg 11745 K 04 f

Püspökünk elutazása.

Boromisza Ti-bor dr., egyházmegyénk főpásztora, a márama-rosi kerületben végzendő bérmautájára szombat délután indult el automobilon Hámon Róbert p. kamarás, irodaigazgató kíséretében. A főpásztor e hó 20. án érkezik vissza székhelyére.

Lelkészhelyettesítés. A Ternyey Béla halála által megüresedett tiszaujlaki plebánia ideiglenes vezetésével az egyházmegyei ha-tóság Ember Péter ottani segédlelkézt bizta meg.

Bérmálás Sárközön. A sárközi ple-bánián a püspök a bérmálás szentségét e hó 23-án, vasárnap fogja kiszolgáltatni a hi-veknek.

Eskütétel. Az egyetemi tanárrá kine-vezett Wolkenberg Alajos dr. folyó hó 8-án délben tette le Budapesten az egyetem tan-nácsa előtt tanári esküjét. Ugy értesülünk, hogy Wolkenberg julius hó első felében fog Budapestre költözni.

Szigorlat. Ettinger János, a püspöki papnevelőintézet tanulmányi felügyelője június 8-án tette le jó sikerrel második szigorlatát az erkölestan és lelkipásztorkodásból.

Városi közgyűlés. Szatmár-Németi vá-ros törvényhatóságának hétfőn tartott közgyü-lésén Csaba Adorján főispán elnökölt. Szürke, minden emoció nélküli volt a közgyűlés lefo-lása. A parlamenti szörnyűségek, hála Istennek, nem kerültek szóba. Másutt ugyan tiltakoznak Tiszák basáskodása ellen, de a mi engedelmes törvényhatóságunktól már az is valami, hogy nem üdvözölte Tiszát. A polgármester jelentette, hogy a fia polgári iskola terveit a miniszter jóváhagyta (segélyt persze nem adott), továbbá hogy a halottaiból feltámadt Fülencsés-tó vízé-nek eltüntetésre tenni szándékoznak valamit. Megemlékezett azután a polgármester arról, hogy dr. Makai Ágoston, a „Délmagyarországi Falpari r. t.“ igazgatója bűnvádi feljelentést tett

ő ellene s a városi tanács tagjai ellen. A tisztviselői kar integritását ugyan nem veszélyeztetni Makainak ez az újabb okvetetlenkedése, de azért kezd már boszantón kellemetlen lenni. — A vasuti pályaudvar kibővítéséhez szükséges területek kisajátítása ügyét rövidesen elintézte a közgyűlés a benyújtott tervek jóváhagyásával. Következett azután Kovács István vízvezetési igazgató és Ferencz Ágoston jelentése vízvezetési tanulmányutjuk eredményéről. A viztorony nélküli, Borsig Schewen rendszert gondolják alkalmasabbnak. Nyomban utánuk azonban felszólalt Markó Kálmán, a városi villamos művek igazgatója és kimutatta, hogy a viztoronyos rendszer megbízhatóbb. Szóval a vízvezetési igazgatónak még sok tanulmányi kirándulásra lesz szüksége, míg azután a végén majd be fogja jelenteni a vízvezeték ügyének a — csőd-jét. — A gazdasági szakbizottság javaslatára 700000 korona lombard kölcsön felvételét határozta el a közgyűlés az italméresi kötvényre. Pozsony városának átírata kapcsán hozzájárult a közgyűlés általánosságban az adó-progressivitáshoz, de ellenezte az adóalap minimumának 800 koronáról 1500-ra való fellemlését. Végül még Fazekas Mihály gépszolga kapott 4 heti szabadságot.

Az Egyházm. Oltáregyesület választmánya jun. 11-én *Vécsey Eszter* bárónő elnöklésével gyűlést tartott, a melyen az egyesületi ügyek elintézése után foglalkozott *Varjas* Endre o. e. igazgató előterjesztésére a bécsi euch. világkongresszuson való megjelenéssel, valamint a Kath. Sajtóegyesület Fővárosi Hölgybizottságának ama felszólításával, hogy az oltáregyesület alakítsa meg kebelében a kath. sajtóterjesztésére a tízes csoportokat. A választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott dr. *Göbl* Alajosnének, a ki az oltáregyesületnek egy gyönyörű kidolgozású kalotaszegi antependiumot és corporalékat adományozott.

A lutheránusok hangversenye. A legmagasabb művészet jegyében folyt le szombat este a városi színházban a lutheránusok hangversenye, a melyet építendő templomuk javára rendeztek a színházat szüntől megöltő, előkelő közönség jelenlétében. Két oly mesterét élveztük a zongoraművészetnek ez estén, mint Bendiner Nándor és a vendégül hívott Szendy Árpád. Az országos zeneakadémia nagynevű tanára mesterének, Liszt Ferencnek három, csodálatos mélységű és szépségű darabját interpretálta azzal a tudatos technikával és kápráztató bravúrral, a mely csak azok sajátja, a kik uralkodói a hangok birodalmának. Am nem a technika volt, a mi Szendy játékában megfogott és a tiszta szépségek mélyes gyönyörűségeivel öntött el, hanem fölfogásának üde bájossága a Madárpredikációban, a mely a renaissance legelső poétáját, Ass. Szt. Ferencet jelenítette meg az ő üde lelkével, naiv és megható természetszeretettel, varázsos egyéniségével és a Fioretti minden bájával. Sz. Ferencz gyermeki lelkét szólalta meg Szendy a lehelletfinomságu megjelenítés oly tökéletes színevel, a mely a legbensőbb megilletődést váltotta ki. A H-moll Balladában fonséges erő és a XIII. rhapsodiában a hangulatok és érzések oly skálája tört elő Szendy játékából, a melyről az elragadtatás hymnusos hangján lehet csak irni. — Epen Szendy játéka érezte meg velünk, mekkora művészi van Bendinerben. A mit ő produkált abban a zongorakiséretben — Hermann László Nocturno-ját és egy Sarasate darabot kísért — az egyesén kápráztos. Szendyt hallva Bendiner művészete egész nagyságában tűnt fel. Ez a művész nem maradhat sokáig Szatmáré. — Hermann László hegedűszámai és Schmiadt Konstancia ének-számai illeszkedtek be harmonikusan abba a tiszta magaslattu művészetbe, a mit Szendy Árpád és Bendiner Nándor nyújtottak. A műsor egyik jelentős száma volt Zemplényi Árpád fölolvása, a ki egy vándormondó költői földolgozását olvasta föl „A halálvölgény” címen. — Nagy hatással szavalt Radó lonka, — a ki Szabados Edének mély hangulatu prologusát — és Világossy Gáspár, a ki Várady Antal egyik melodramáját adta elő. — Szerepelt még pár dallal Révész János n. bányaí luth. predikátor. — A gyönyörűen sikerült estét Duszik Lajos nagyszabásu beszéde fejezte be.

Halálozás. A szatmári irgalmas nővérek szombaton megint temettek. Egy áldott életű, hosszú munkában nemesen tökéletes lelkű alakult társukat kísérték ki a temetőbe, Zámbery M. Gábiella fogadalmas nénet. A 73 éves apáca felszázadnál tovább járt Krisztus iskolájába és nemcsak maga sajátította el az alázatosság, önmegtagadás, pihenéstelen munka és a szenvedésben való béketűrés erényeit, de erre nevelte, mint tanítónő és főnöknő növendékeit és apácatestvéreit is. Hosszú, 16 évi szenvedés után méltónak tartotta őt az Ur magához szőlítani. Temetése szombaton d. u. folyt le, a melynek szertartását Pemp Antal praelátus-kanonok végezte a papnövendékek segédletével. — Haláláról a szatmári zárda a következő gyászjelentést adta ki: Jézus, Mária, József, Paulai szent Vince! Tetszett a Mindenhatónak szeretett rendtársnőket Zámbery M. Gabriella fogadalmas nénet életének 73. évében a paulai szent Vinczéről nevezett irgalmas nének társaságából, az 1912. évi június hó 6-án este 3/47 óraker kiszőlítani, miután szent hivatásában Istennek 55 évig hűségesen szolgált. A temetés június hó 8-án d. u. 1/25 óraker volt. Ajánljuk lelkét ájtatos imáikba! Szatmár-Németi, 1912. június 7. Nyugodjék békében! Az elüljáróság.

Jézus szive bucsuja a szatmári Kálvárián. A szatmári jezsuita rendház a következő meghívást teszi közzé: Örömmel értesítjük a kath. közönséget, hogy a Kálvárián Jézus szent Szive tiszteletére három napi ájtatosság tartatik a következő sorrendben: Június 14. és 15. pénteken és szombaton 6, 7, 8 és 9 óraker szentmisék. Délután 5 óraker keresztuti ájtatosság; 6 óraker szent beszéd, Jézus szive letenyéje és Jézus szive ünnepélyes megkérlelése áldással. Június 16-án vasárnap reggel 1/25 és 6 óraker csendes mise, reggel 7 óraker ünnepélyes nagy mise. Szent mise végeztével ünnepélyes körmenet, és ünnepélyes felajánlás Jézus szent szívének; utána szentbeszéd. Reggel 9 és 10 óraker csendes szent mise. Délután 2 óraker az ájtatosság befejeződik Te Deum-mal. Akik ez ájtatosság alatt meggyónnak, megáldoznak és pápa Öszentsége szándékára imádkoznak, teljes bucsut nyerhetnek, a megholt hivekre is alkalmazhatnak. E háromnapi ájtatosság alatt a Kálvárián délelőtt és délután lehet gyónni. Fölkérjük a kath. hiveket, hogy ezt a szép ájtatosságot másokkal is tudatni és terjeszteni kegyeskedjenek.

Június 8. A koronázás évfordulóját hagyományos módon ünnepelte meg városunk az idén is. A középületeket fellebegtették, a székestemplomban ünnepi ünnepélyes szentmise volt, amelyen a hivatalok képviselői és az iskolák tanulói tanáraik, tanítóik vezetésével megjelentek. Több iskola hazafias ünnepet rendezett.

A Nőegylet előadása. A „Szatmári Jótékony Nőegylet” jun. 15-én: este 8 óraker a városi színházban műkedvelő cabaret előadást rendez, a melyben szerepelnek: Bendiner Heddy, Shik Elemérné, Tanódy Ágnes, Ládai Matyi, Fejes Mariska, Varju Ibolyka, Harsányi nővérek, Bendiner Nándor, dr. Lengyel Alajos, Rácz Péter, Fábán Lajos, Bródy István, Sajó József, Essigman Emil, Glaveserits Frigyes, dr. Shik Elemér Madarassy Pál. Helyárak: Földszinti és emeleti közép-páholy 15 K. a többi a rendes színházi helyárakkal. Színház után a „Pannónia”-ban tánc, 16-án pedig délután 4 óraker a Kossuth-kerben nagy ünnepély lesz kivilágítással. Belépődíj 40 fillér. Minden belépő jegybe egy szavazó jegy lesz mellékelve.

A Kath. Népszövetség június havi füzete eleventül érdekes tartalommal jelent meg. A változatos cikkeket foglalkoznak a liberális, a szabadkőműves, a destruktív zsidó és szociáldemokrata elemek keresztényellenes törekvéseivel nálunk s a külföldön; pompás apologetikus, fölvilágosító és tanácsadó cikkei pedig egész kincsesbányává teszik az e havi füzetet. A Népszövetség füzetei I korona évi tagsági díj fejében járnak a népszövetségi tagoknak.

A főgymnasium tornaünnepé. A kir. kath. főgymnasium tornavizsgálata vasárnap délután folyt le az intézet udvarán nagy és előkelő közönség jelenlétében. A Hymnusz eléne-

kelése után a változatos szabadgyakorlatok, szertornázás és csapatgyakorlatok gyönyörködtették a közönséget. Majd a versenyek következtek, a melyben mint győztesek a *kötél-mászásban* elismerő okiratot nyertek: I. A) o. Orosz Pál, Fless József, Gábiel Béla. I. B) oszt. Popovics Mihály, Kincsesy István, Bárdoly Imre. I. C) oszt. Mekker György, Mudrony Gábor, Schek István. II. A) oszt. Szabó József, Holleier András, Bodnár Rezső. II. B) oszt. Singer Sándor, Bretán Patriczius, Kaszavitzky Ferenc. II. C) Napholz Pál, Schrepler Mátyás, Nagy Sándor. III. A) Csurgó Károly, Klein Jenő, Berecz János. A bakugrásban: a IV. A) osztályból Török László, Daray László. A IV. B) osztályból Mandula József, Láng János. A magasugrásban: V. oszt. Hauler Pál 170 cm. Ormay László 145 cm. A VI) oszt. Véber József 160 cm. Mihálka Sándor 160 cm. A VI. B) oszt. Buday Mihály 160 cm. Nagy Árpád 160 cm. Sterk János 160 cm. A VII. oszt. Szántó Zoltán 165 cm. Gruber György 160 cm. Szálka Béla 160 cm. A VIII. oszt. Kirilla Tivadar 165 cm. Kincsesy Endre 165 cm. Bárdoly Lajos 165 cm. Az V. osztályban távolugrásban: Szolomayer György 535 centiméter. Léber János 470 centiméter. A VI. A) osztályban: Sterk János 510 cm. Véber József 500 centiméter. A VII. osztályban Veres Ferencz 505 cm. Deák István 505 cm. Szántó Zoltán 500 cm. A VIII. osztályban Kirilla Tivadar 560 cm. Bárdoly Lajos 515 cm. A VII. osztályban sulydobásban: Szabó Károly 17.20 cm. Jakab György 15.10 cm. A VIII. osztályban: Kincsesy Endre 18.50 cm. Bánk Ágoston 17.20 cm. A versenyek befejeztével Ratkovszki Pál főigazgató lelkes beszéd kíséretében kiosztotta a helyi és a kassai tornaverseny díjait, a melyek legelseje az a dicséző oklevél, a mellyel a kassai bíráló bizottság a szatmári diákokat példás magaviseletükért tüntette ki. — A színes tornaünnepet a Szózat eléneklése fejezte be.

A III. o. kereseti adó kivetési lajstroma a városi adóhivatal értesítése szerint a kincstári képviselő által javaslatba hozott adóösszegek kitüntetésével f. hó 11-től 8 egymásután következő napon, tehát június 18-ig a városi adóhivatalnál közszemlére tétetik. A III. o. ker. adó kivetésre vonatkozó tárgyalás június 20-án kezdődik.

Az anglikán államegyház alkonya. A kis Wales angol tartomány kezdte ki a hivatalos anglikán államegyház százados presztigét, amennyiben nem rég 81 szavazattöbbséggel kimondta az egyház és állam különválását a tartományban. Dacára, hogy az anglikán vallás, VIII. Henrik szomorú híru alkotása, eddig is tisztán csak állami támogatásnak köszönhette fennmaradását, a katholicusok nem örvendenek e szeparációnak, mert szabadkőműves forrásból ered. Az angol intelligencia visszatérése a kath. vallásra azonban természetesen ezután még tömegesebb lesz.

A szatmári állatszámítás eredménye. A megejtett állatszámítás adatai szerint Szatmáron az 1911. év utolsó napján volt: szarvasmarha: magyar 1211. (1727), pirostarka 1565, (1519), borzderes 351, (675), egyéb színes 25, (27). Ló: 1613, (1577). Sertés: 3177, (1459.) Szamár 9 (19). Kecse 1 (7). Községi legelő pedig 1520 hold van. Az erdőlegelő területe 4223 hold, ugar legelő 1780 holdnyi területet foglal el.

Eljegyzés. Nagy Endre szatmári bankhivatalnok eljegyezte Szerbák Olgát, dr. Papp Zoltán v. tanácsjegyző hugát. Dr. Nagy Gábor ügyvédjelölt eljegyezte dr. Nagy Barna ügyvéd leányát, Margitkát.

Kedves meglepetés — egy sikerült fénykép, aminőt élethű és művészi kivitelben készít Scherling Antal festő és fényképész új, modernül berendezett műtermében a Pannónia udvarán földszinten.

Automobilverseny. A magyar automobil klub nemzetközi versenyt rendezett a kiscsókocsik gyakorlati használhatóságának megállapítása céljából. A verseny célja az volt, hogy megállapítsák, vajjon a kiscsókocsik használhatók-e hosszabb túrákra. Huszonhárom versenyző kocsit indult Budapestről. Ezekhez 15 kocsit csatlakozott kíséretképpen. A versenyben részt vettek: Gaál József magyar, Kurtz Konstantin magyar, Katzer Ödön ma-

gyar, Héger E. Jenő v. Vögerl Gyula osztrák, Huszár Elemér osztrák, Palugyai Antal osztrák, Kobel Kornél osztrák, Verlin Jakab osztrák, Hacher Frigyes osztrák, Vértes Vilmos István francia, Lahner György német, Born Frigyes báró német, Csekme Károly osztrák, Fekete Jenő olasz, Steiner német, Köhler német, Deberitz német, Gráber Ernő francia, Bárdi József magyar, Adorján János német, Bild Erich német, Szabó S. Károly német, Szabó Ferenc magyar. A versenyzők hosszú időközökben érkeztek meg csütörtök reggel Szatmárra. A város a gőzmalommal szemben levő részén állított föl sátrort a versenyzők részére, a hol dr. Vajay Károly kir. tan., polgármester, azonkívül nagy közönség várta az érkezőket, akiket villásreggelivel vendégelt meg. A versenyzők rövid tartózkodás után tovább indultak és még aznap Kolozsvárról az Automobil Klub nevében táviratot küldtek Szatmár városának s köszönetet mondtak a barátságos fogadtatásért.

Dr. JÉGER ANDOR volt kórházi másodorvos Budapestről, a **Dr. Tóth István** tanár szülészeti és nőgyógyászati osztályáról hazaérkezett s rendeléseit naponta délután 3-5-ig Attila-utca 57. földszint, megkezdte.

Értesítés. Mély tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló ízléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázó munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Beresényi-utca 37. szám

Püspökünk bérmautja. A máramarosi kerületben végzendő bérmautásra Boromiszta Tibor dr. megyei püspök szombat délután érkezett Máramarosszigetre. A város a Kossuth Lajos utca bejáratánál diadalkaput állított a magas vendég tiszteletére, a hol a vármegye és a város vezetői nagy ünnepélyességgel fogadták a püspököt. A főpásztor még szombat a vármegyeház dísztermében együttesen fogadta a küldöttségeket, kiket Szabó Sándor vármegyei alispán vezetett, üdvözölvén a főpásztort, mint a vármegye illusztris vendégét. Vasárnap, jun. 9-én reggel 8 órakor a püspök csöndes szentmisét mondott, mely után prédikáció volt. Ennek végeztével megkezdődött a leányok bérmautása. Vasárnap délelőtt Müller Károly apát-plebános a megyés főpásztor tiszteletére díszbédet adott, melyre a város élőköltségei és vezető emberei voltak hivatalosak. Ebéd után a püspök Hosszmezőre rándult ki, az ujonnan épített róm. kath. templom megtekintésére. Hétfőn reggel, június 10-én a főpásztor a fiúk bérmautását végezte Máramarosszigeten, kedden pedig Gyertyánligeten osztotta ki a bérmautás szentségét. 12-én Nagybocksón, 13-án Rahón és 14-én Körösmezőn fog bérmautálni.

A vármegye májusban. Szatmár vármegye közigazgatási bizottsága pénteken délelőtt tartotta meg rendes havi ülését Csaba Adorján főispán elnöke alatt. Az alispáni jelentés szerint május havában utlevelet kért 242 egyén, utlevelet kapott 215 egyén, visszavándorolt 33 egyén. Jelenti az alispán, hogy a Péchy László főszolgabíró ellen a legutóbbi képv. választásból kifolyólag megindított fegyelmi ügy befejezést nyert és a főszolgabíró felmentetett. — Dr. Schönplug Béla vm. tiszti főorvos a május havi egészségügyi viszonyokról tesz kedvező jelentést. A Nagybanján fellépett kanyarójárvány megszüntetése céljából a szükséges óvintézkedések foganatosítását elrendelte. Bejelentette, hogy a községi körorvosok illetményeiről alkotott vármegyei szabályrendelet jóváhagyást nyert s az július 1-én fog életbe lépni. Dr. Selegián János misztótfalusi körorvos állásáról lemondott. — Bodnár György kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy egy bizottság kíséretében megvizsgálta a szaniszlói gör. kath. iskolát és ott a magyar nyelv tanításá-

ban elért eredményeket kielégítőnek nem találta. A tanító ellen fegyelmi vizsgálatot indított és egyben államsegélyének megvonása iránt a miniszterhez felterjesztést intézett. — Jármy Andor közgazdasági előadó havi jelentése szomorú adatokat tartalmaz. A múlt esőzések az alacsonyabban fekvő földeken a vetés kiázását, a magasabb helyeken pedig a kalászkok megdülését idézték elő. A buza-vetésben nagymértékű rozsdá tapasztható. Az esőzés a rozsnak is ártott. Csökkentek az ideai termés eredményét a múlt hó közepe táján vármegyeszerte dúlt viharok, jégesők és vízáradások. A herefélék a renden ázva minőségileg romlottak, sok helyen pedig elpusztultak. A legtöbb községben a legelők víz alatt állottak. A gyümölcsfélékben is sok kárt okozott az eső, különösen a szilvában, amely jórésben felpuffadt és lehullott. — Az állategészségügy május havában a sertésvész és lépfene járványos pusztítása miatt rossz volt.

Házasság. Jakner Endre beregszászi rk. tanító örök hűséget esküdtött Smidle Mariskának, özv. Smidle Györgyné leányának Beregszászon.

Ung vármegye adományai. Ung-megye legutóbbi közgyűlésén az ungvári főgimnázium részére 6000 koronás jubiláris ösztöndíjat, a Beresényi szobor alap javára 4000 koronát, a vármegyei muzeum felállítására 500 korona segélyt és a főgimn. jubiláris ünnepségre 500 K-t adományozott.

Halálozások. Majdik Béla volt városi tisztviselő hosszas szenvedés után meghalt Szatmáron. — Balázs Istvánné sz. Luczay Zsuzsanna elhunyt Vencsellőn. — A nagy időknek egyik harcosza Bertók ny. ref. kántor 89 éves korában meghalt Munkácscon. Végig küzdötte a szabadságharcot, Világosnál ő is ott volt a szomorú hazafiak között. Onnan hazabujdosott és sikerült az osztrák armádiába való besoroztatástól megmenekülnie. — Cseh Nándor felsővisói járásbíró-sági végrehajtó meghalt Felsővisón.

Vármegyei közgyűlések. Bereg vármegye májusi közgyűlése elfogadta az állandó választmány javaslatát, mely szerint a visó-völgyi vasut céljaira 220.000 korona hozzájárulási összeget vesznek kölcsön s a kölcsönt pótdó utján fogják fedezni. Az állandó választmány javaslata alapján nyugdíjazta a közgyűlés Hatfaludi László dolhai főszolgabíró és Hegyesi Béni járásorvosát. A közgyűlés elhatározta, hogy a koremszai zárórák kérdésében ismét felír a kormányhoz, és pedig ismét a teljes vasárnapi koremszai munkaszünet elrendelése érdekében. — Ugocea vármegye közgyűlése az alispán előterjesztésére az elhunyt Sváby Sándor bizottsági tag helyébe az állandó választmányba Szász Adám Gyula, a bíráló választmányba Dr. Zahoray Pál bizottsági tagokat választotta meg.

Eljegyzések. Kuzbay István kereskedő eljegyezte Rubletzky Mariskát Nagykárolyban. — Süveges Elek beregszászi p. ü. fogalmazógyakornok jegyet váltott Parragh Böskével Beregszászon. — Thegze Sándor keselymezői gör. kath. tanító eljegyezte Bokotey Lajos gk. tanító leányát Annuskát. — Hoffmann Mariskát Nyirbátorban eljegyezte Mák János.

Püspökszentelés. Pap Antal munkácsi gkath. segédpüspök szentelése az egyházmegyei gyász miatt az eredeti megállapodástól eltérően szeptember 21-én lesz az ungvári székesegyházban.

A baziliták káptalana. Május 31-én volt Mária-Pócon a bazilita szerzetesek rendi káptalana, a melyen Homa Joákimot választották meg tartományfőnöknek, eszterkegyi házfőnökké Dolhy Leontin, máriapócsi házfőnökké Ruzinkó Emmánuel, az ungvári internátus főnök-igazgatójává Maxim Athanáz, miszticzei házfőnökké Kraliczky Method, kisbereznei házfőnökké Dudits Ince, Husztbányára Gavris Kelemen, Bikszádra Maxim Ágoston s Krasznibrodra Bihary János lettek megválasztva. Rendi kormánytanácsosok Dolhy Leontin, Maxim Athanáz és Ruzinkó Emmánuel lettek.

A kereszténység felszabadulásának tizenhatszázados jubileuma. A jövő évben lesz ezerhatszáz éve annak, hogy a kereszténységet hivatalosan elismerték, neki a

nyilvánosság jogát ünnepélyesen megadták. Nagy Konstantin császár a milviusi hídnál legyőzte Maxentiust. 313 tavaszán megjelent a keresztényeket felszabadító milánói rendelet. Két római társulat, a „Szent Kereszt Társulat“ és a „Cultores Martyrum“ társulat kezdeményezésére nagy mozgalom indult meg Rómában, hogy fényesen megünnepeljék ezt a nagy eseményt, mely fontosságában tulszárnyalja egyes nemzetek és országok határait s az egész emberiséget érdeklő valóságos világtörténelmi esemény. A pápa egy főrendező bizottságot nevezett ki, amely alá helyi bizottságok vannak rendezve s ezek a megtartandó ünnepélyek programjának főbb pontjait a következőkben állapították meg: A milviusi hid közelében egy óriási emlékművet szentelnek fel, mely örök hirdetője legyen a dicsőséges eseményeknek. Egész Olaszországban és a világ minden államaiban külön ünnepélyek tartatnak a nagy esemény világtörténelmi jelentőségének ismertetésével. A rendezőbizottság ama óhaját fejezi ki, hogy a kereszt győzelmének ezen ünnepélyes megülvése a világ minden nemzeteit egyesítse az igaz hitben.

Irodalmi ünnep Órdarmán. A ungvári Gyöngyösi—Irod.—Társaság a múlt vasárnap leplezte le Órdarmán Darmay Viktornak, a 70 es évek korán elhunyt kittingő költőjének emléktábláját. Az ünnepélyen megjelent Abrányi Emil, aki személyné jóbarátja volt Darmaynak. Az ünnep délelőtt 11 órakor kezdődött. Az órdarmai iskolák növendékei a Himnuszot énekeltek el szép előadásban, majd Havasi József plebános magvas beszédben üdvözölte a Gyöngyösi Irodalmi Társaságot és a megjelent vendégeket. Ezután Deák Gyula tartotta meg emlékbeszédét, a melynek végén lehullott a lepel az emléktábláról, a melyen ez a fölírás van: Ebben a községben született 1850. december 3-án Darmay Viktor költő. Emelte a Gyöngyösi Irodalmi Társaság 1912-ben. Majd Abrányi Emil meghalt hangon mondott szép beszédet, a mire a koszorúk elhelyezése következett.

Zsidó kórház Munkácscon. A munkácsi izr. szentegylet Munkácscon kb. 100.000 K költséggel egy emeletes kórház épületet halottas kamrával kíván építeni. E munkálatokra az ajánlatok június hó 23-án d. e. 10 óráig nyújtandók be fenti egylet építőbizottsága elnökéhez.

Nagy vasutépítés Máramarosban. Évek óta vajudik már a visó-völgyi vasut ügye, mely az államvasutak máramarosi vonalát kötné össze Bukovinával. A vasuti vonal 108 kilométer lesz és építési költségeire eddig már csaknem 9 millió koronát hoztak össze az érdekeltek közönsége. Egész Máramarosban nagyon örülnek a vasut megépítésének, ami azért is érthető, mivel a megye 10.000 négyzetkilométernyi területén eddig mindössze 200 kilométer hosszú vasuti vonal van.

Verseny-tárgyalás. A szatmár-németii kir. ügyészség, a szatmár-németii kir. törvényszék, valamint a kir. törvényszék területén levő erdői, fehérgyarmati, halmii, má-tészalkai, nagybányai, nagykarolyi, nagysomkúti, színerváraljai kir. járásbíró-sági fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, valamint a betegek számára orvosi rendelőny alapján kiszolgáltató ételeknek és élelmiszereknek a jövő 1913. év január hó 1-től 1915. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre való együttes biztosítása iránt verseny-tárgyalást hirdet.

Internátus jegyzők gyermekei számára. A községi és községi jegyzők gyermekei részére létesítendő internátusok ügyében Lukács László miniszterelnök, mint belügy-miniszter, Szatmár-megye törvényhatóságához rendeletet intézett. A rendelet megemlíti, hogy az ideai költségvetési törvényben felhatalmazást nyert arra, hogy a községi közigazgatási tanfolyamok átszervezésével kapcsolatban a községi és községi középiskolába járó gyermekei számára internátusokat létesíthessen s hogy ez internátusokban a szóban-forgó tanulók számára államköltségen ötven helyet alapíthasson. Hogy legalább még ötven ingyenes helyet alapíthasson, kéri a törvényhatóság támogatását.

Menyasszonyi

kelengye

200 K-tól

2000 K-ig

SPITZ BÉLA

női s uri divatáruházában

SZATMÁR-NÉMETI

Hám János-u. 1.

színház mellett.

Vidékre

mintákat küldök.

Honvéd-utca 2. sz. a.
van Bóthe Ilonka
modern női varrodája.

A szociális nevelés az iskolában és iskolán kívül.

Irta: GAÁL LAJOS.

VI.

Szabad legyen ezen igazság bizonyítására egy pár édeknélküli, elfogulatlan, sőt talán inkább a „tulsó parton“ exponált tekintély szavaira hivatkoznom. A vallásüldözött Franciaország fővárosának volt rendőrfőnöke, Goron nemrégiben „meglepetését fejezte ki a sok rabláson és gyilkosságon, mely a francia metropolisban most napirenden van. Szerinte ennek a megdöbbentő állapotnak a nép szegénységén kívül az általános vallástalanság és az ebből származó erkölcsi öntudatlanság az oka.“ (Bpesti Hirlap.) Waterloo herceg az angol urak házában egy alkalommal ilyen szavakra fakadt: „Ha a tanítás alapját nem a vallás képezi, a ti bűnösök, hogy jövőre a világon még több furfangos ördögök fognak lenni.“ Frigyes Vilmos porosz király 1849-ben ezen nagyjelentőségű és megszívlelni való szavakat intézte a tanítóképző professzoraihoz: „Mindenen nyomornak, pusztításnak, felforgatásnak, melyekkel Poroszország a mult esztendőben sújtott, ti, egyedül ti vagytok okai az által, hogy az álművelődést, vallástalan emberi bölcséletet igazi bölcsesség gyanánt hirdetve alattvalóim szívéből a hitet, a hűséget kitéptétek.“

Idézhetnék még többet, azonban tudom, hogy e tétel bizonyítása mielőttünk, kath. tanítók előtt nem szükséges, mi ezt érezzük, hisszük és tudjuk, mert tapasztaljuk. Legyen azért a vallásosság nekünk is igaz, átértett, mélyen gyökerező lelki tulajdonunk, de legyen egyszersmind ez tanításunknak fő célja, mert hisz nekünk legelső és legfőbb kötelességünk: *Krisztusnak segíteni a megváltás gyümölcseinek érlelésében!*

Építsük föl tehát tanítványaink szívében a vallásosságot, a keresztény szellemet, oltuk be lelki világába a kereszténység nagy ideáljait, nagy eszméit, szoktassuk értelmét igazi krisztusi gondolkodásmóddhoz, ugy szerető hajlékot talál abban a szívében az emberbaráti szeretet, a szociális érzés is.

Mert hisz a kereszténység hátere is nagy társadalmi harc, a kereszténység is folszóal a vagyonegyenlőtlenség ellen, a szegényeket veszi védelmébe a gazdagokkal szemben, de nem hirdeti szociális forradalmat, hanem terjeszti a szociális gondolkodást, a szociális szeretetet, „hogy így bevilágítsa az emberi és társadalmi élet minden zugába és rejtékébe, hogy fölrázza az alvó lelkiismeretet, hogy védelmébe vegye a szegényeket és gyengéket, nyihitse a nyomorúságot és inséget, urnak meg szolgának, hatalmasnak és alattvalónak egyformán hirdesse a szociális kötelességeket.“ (Giesswein.) Legyen tehát legelső és legszentebb kötelességünk az igaz, benső vallásosságra való nevelés. Tegyük ezt annál nagyobb szeretettel, annál igazabb hűséggel és odaadással, mivel ezzel nemcsak hitünknek és a gyermek boldogságának, lelki üdvösségének tartozunk, hanem mint Giesswein szavaiból látjuk, nagy szolgálatot teszünk a vajudó társadalomnak is.

* * *

Használjunk föl minden eszközt, amivel a gyermek szívét jobbra, lelkét nemesebbé, érzésvilágát mélyebbé tehetjük.

Tanítsuk értékelni a szépet, legyen az természeti, avagy művészi szép. Ma, a reáliák korában ez egy oly menhely leendő lelkének, mint a Szahara uttalan utain bolyongónak a feltűnő oázis, ahol elfelejti a mindennapi élet fáradalmait, küzdelmeit, gondjait, ahol nemesebb lelkitalajdonainak áldozhat. Oh, ha beleleheltek gyermekeink szívébe e nemesebb és tisztultabb világ kellő értékelését, és beleoltottuk az utána való vágyódást, ugy egy jobb világot teremtettünk e földön számára, ahol midőn lelkében elmereng, fölolvad az

érzések tengerében — az elmékedések árján a mi arcunk, a mi személyünk is föl fog tűnni lelki szemei előtt, mint olyan jöttvőjé, akinek e nemesebb örömeiket köszönheti.

„Amit a művészi szép világában birunk, az életünk egyik legbecesebb java; vigasztalója, üdítője, nemesítője lelkünknek“ mondja Berzeviczy Albert, midőn a cinquecento művészetéről elmélkedik.

Keltsük fel tehát a tanítványaink érdeklődését elsősorban a természet nagyszerű szépségei iránt, hisz ezek a legkisebb faluban is kínálva-kínálják magukat; tanítsuk őket tisztaságra, rendre. Legyen az iskola a szépség és tisztaság hajléka. A művészi szépek közül a költemény-, zene-, énekekben és a rajzban megnyilvánuló szépet van alkalmunk gyakrabban szemléltetni.

„A művészet, különösen a költészet — mondja Prohászka — elmélyed a végtelenbe, hogy az örök igazság s szépség reális honából hozzon le tüzet s világosságot s ugyancsak az erkölcs, az események verőfényében rátalál minden erkölcsi jónak s törvénynek örök forrására s e csodálatos szellemi világ mennyboltjának szemléletéből köleszözi leg-hathatósabb motívumait s inspirációt s lendületet merit az önzetlen eszelekvésre.“

Valóban, ha elszavalod pl. az „Éji látogatás“, „Pókainé“, avagy „A megfagyott gyermek“ cz. költeményt tanítványaid előtt, s ha utána könyvet látsz fölesillamlani szemökben, többet tettél a szív nemesítésére, az érzés mélyítésére, avagy az áldozatkészség, együttérzés fejlesztésére, mintha órákig beszélnél előtűk mindezek szükséges voltáról.

Volt egy felejthetetlenül kedves tanárom,* — ki különben még ma is él, s éltesse is Isten sokáig — kinek szokása vala, hogy a bármely óráján szavalni jeientkező szavalhatott akár minden héten, természetes más-más költeményt. Kövessük mi is e példát, többet teszünk ez által tanítványaink jobb indulatainak fölkeltésére, mintha minden órának felét erkölcs predikációra használnók föl s ezenkívül kifejezésbeni készségüket, önbizalmukat is rendkívül fejlesztjük. Tizenegy óra után nyujtsunk módot, hogy egymás tanítványunk elmondhasson egy-egy önszorgalmából tanult költeményt, mert ezekből a szociális szeretet virága fog kihajtani, amennyiben „a költészet a porban fulladozó embert egyes ünnepi percekben felemeli abba a világba, hol az események tiszta levegőjét szivhatja és igazi rendeltetésének hitében megerősödhetik“ (Prohászka) — s nekünk éppen ily megtisztult lelkületű emberekre van szükségünk!

De nem csak a költészet, hanem pl. egy szép ének, mely harmónikus szárnyain Isten trónusához emeli a szívet: érzéssel, szeretettel tölti el lelkünket s így szintén nagyjelentőségű eszköz a szív és erkölcs, vagy mondjuk, az ethikai felfogás nemesítésére.

Immár befejezhetem az iskolában való eljárás módozatairól szóló értekezésemet. Ezen fönt ismertetett módok és eljárások arra alkalmasak, hogy a gyermek lelkében fölbresszük és fejlesszük a szociális érzést, illetve annak alkotó részeit, vagyis a szeretet, az önfegyelmzés lelki tulajdonságait, az összetartozás és egymásra utaltság tudatából eredő együttérzést, altruizmust, áldozatkészséget, valamint az érzelemvilág egytetemes mélyítését.

Ha sikerült eme lelki tulajdonokat beoltanunk tanítványaink szívébe, ugy az a gyermek az élet minden viszonylataiban, minden változásával szemben meg fogja állani helyét és mi reánk, mint nevelőire mindig szeretettel, hálával fog visszaemlékezni s bennünket eltölthet az a megnyugtató tudat, hogy az iskolában, mint nevelők megtettük kötelességeinket.

* Jakab Gyula nagykárolyi piarista tanár.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árák mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Hivatalos rész.

A remetevasgyári (Ung megye) róm. kath. osztott népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: két szobából, konyhából, kamarából álló lakás, gazdasági épület, konyhakert, hitközségtől 50 korona készpénz, alapítványi tőkék kamataiból 11880 korona, 5%-os iskolai adóból 100 korona, stólából 64 korona, párbérből 50-20 korona, 9 kat. hold szántó föld jövedelme 80 korona, államsegélyből 537 korona. Hivatalosan megállapított jövedelme 1000 korona. Választás július 20-án délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés kívántatik, megjelenők utiköltséget nem kapnak. Kérvények Vojtkó János iskolaszéki elnökhöz Remetevasgyár küldendők.

Remetevasgyár, 1912. június 7.

Vojtkó János,

plébános.

Tanítói állások egyházmegyénkben.

Gróf Zichy János vallás- és közokt. miniszter az alább felsorolt községekben az 1907. évi XXVI. tc. 3. és 3. szakaszaiban megállapított illetményekkel egybekötött állami elemi iskolai tanítói és tanítónői állásokra június 15-iki lejárattal pályázatot hirdet: *Bereg megye*: Beregszász 1 tanítói (ref.), Bilke 1 tanítói (ref. kántori képesítéssel) és 1 tanítónői (ref.), Ilonca 1 tanítói (gör. kath.), Szajkófalva 1 tanítónői (gör. kath.). *Máramaros megye*: Alsószeliste, Batiza, Bród, Darva, Huszt, Kaszómező, Kókényes, Kriesfalva és O-Sándorfalva 1-1 tanítói és 1-1 tanítónői, Bustyaháza, Mikolapatak, Nyagova, Taraczufalu, Tiszabogdány, Vánfalva 1-1 tanítónői, Keselymező 2 tanítói, 1 tanítónői (izr.). Ökörmező 1 tanítói (izr.), Visó 1 tanítói, 1 tanítónői (izr.), Iza 1 tanítónői (izr.). *Szatmár megye*: Nagysomkut 1 tanítói (ref. kántori képesítéssel), 1 tanítónői, Avasufalu 1 tanítói (r. kath.), Jéder 1 tanítói (g. k.), Réztelek 1 tanítói, Vámfalu 1 tanítónői (ref.) Nagybanatelep, Tartolez, Törökfalva 1-1 tanítónői, Szamosborhid 1 tanítói, 1 tanítónői, Szaniszló 1 igazgató-tanítói, 1 tanítónői (rkath.). *Ugocsa megye*: Feketeardó 1 tanítónői (izr.). *Ung megye*: Tiszaásvány 1 tanítói (ref. kánt. kép.), Laborecszög 1 tanítónői (r. kath.).

Nemzetiségi tanítók fegyelmi ügye.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium jelentése szerint az elmúlt évben 148 tanító ellen indítottak fegyelmi eljárást államellenes magatartás miatt. A legtöbb fegyelmi ügy az szolgáltatott okot, hogy az illető tanítók elhanyagolták a magyar nyelv oktatását. Marasztaló ítélettel (dorgálás, pénzbírság, nyugdíjazás, elmozdítás) sújtottak 38 tanítót. A fegyelmi eljárásra okot szolgáltató hanyagság nemzetiségi, főképp román vidékeken fordult elő.

Tanítónőképző intézeti főlvetel. Az ungvári gör. kath. tanítónőképző intézet I. és II. osztályába a jövő 1912-13 iskolai évre 30-30 növendék vétetik föl. A munkácsi püspökhöz (Ungvár) címzett és legkésőbb június 25-ig az intézet igazgatóságához beküldendő kérvényhez a következő mellékletek szükségesek: 1. legutóbbi iskolai bizonyítvány, 2. születési bizonyítvány, 3. orvosi bizonyítvány. — A II. osztályba a tanítónőképző I. osztályát, vagy a felsőbb leányiskola V. osztályát végzett tanulók vehetők fel. A tanítóintézettel kapcsolatos internátusba való főlvetel feltételeiről kimerítő tájékoztatást nyújt az *intézet igazgatósága*.

Tanítók a mozik ellen. A német kath. tanítók idej Erfurtban tartott nagygyűlésén a következő javaslatot terjesztették a közoktatásügyi kormányok elé: 1. Az erkölcsi téren oly romboló hatással működő kinematográf-színházakba 16 éven aluli ifjúságnak tilos legyen a bemenet. 2. Az ifjúság

csak az iskolai előjáráság vezetése alatt kimondott ifjúsági előadásokon vehet részt. 3. A mozgófénykép színházak bejáratánál erkölcsrontó képek kifüggesztése hatóságilag büntetendő.

A szaniszlói gk. iskola magyarellenessége. Bodnár György kir. tanfelügyelő még régebben fegyelmi vizsgálatot rendelt el a szaniszlói gkath. tanító ellen s egyben javaslatot tett a miniszternek, hogy az iskolától vonják meg az állami pénzsegélyt, mert az iskolában nem tanítják a magyar nyelvet. A tanfelügyelő főljelentése ellen az iskolafenntartók fellebbezést jelentettek be a közigazgatási bizottsághoz, melyben egy bizottság kiküldetését kérték. A közigazgatási bizottság kiküldöttje megvizsgálták és betérjesztették jelentésüket a vármegye közigazgatási bizottságához. A jelentés szerint a szaniszlói iskolában a magyar nyelv tanításának eredménye „elégtelen”. Ennek alapján a közig. bizottság a tanító ellen fegyelmi vizsgálatot indít és javasolni fogja, hogy az iskolától vonják meg az államsegélyt.

Főlvetel a szatmári kath. tanítónőképzőbe. A szatmári kath. tanítónőképző I. évfolyamára felvételnél óhajtok folyó hó 25-ig nyújták be kérvényüket az igazgatósághoz. Kísérő iratok: a keresztlevel, az utolsó iskolai bizonyítvány és bélyegmentes orvosi bizonyítvány. Akik a vidéki folyamodók közül a zárdai internátusban akarják tanulmányaikat végezni, ebbeli kívánságukat tegyék ki a kérvénybe. A főlvetelre átlag csak kitűnő és jeles osztályzatú folyamodók számíthatnak.

Vizsgálatok a rk. elemi fiúiskolában. Jun. 14-én d. e. I. és II. o.; d. u. III. o.; 15-én d. e. IV. o.; d. u. V., VI. o. vizsgálat. 16-án Te Deum és az értesítők kiosztása.

A hány ház...

Az unalomig egyformává tesz mindent a szokás. Ma már olyan házak vannak Berlinben is, mint Büdszentmihályon; Kajószentpéter aszfaltjánál egy cseppet sem különb Párisé. Nem csoda hát, ha a majomeredet eme bizonyossága ellen tiltakoznak önzeteres városok és nem úgy nem tesznek, mint másol.

Mert másol — széles e világon mindenhol — a törvényszéki rovat foglalkozik uszorával, revolverajtóval, visszaélással. És nem hirlapi cikkek, meg „nyíltter”-ek mosogatják fehérré a szerecsent. Mint, természetesen, Szatmáron.

Oh, másol nagyon elmaradtak az állapotok!

Másol így nyár idején még öntözni is szoktak. Utcasöpést a világért sem végeznének víz nélkül. Sőt a söpést másol valamikor napkelte táján szokták végezni.

Bezzeg nálunk!
Itt először is kiküszöbölték az agyoncépelt, ősi szokású öntözést. Különösképpen azért, hogy lássék, mikor munkában vannak az utcza aetshetikusai. Minden emberfia hadd tudjon erről, És tud is, csak bizonyosan a városi fő-, al-, és negyed-orvos nem méltóztatik erről tudomást szerezni. Pedig a fürgeteg sem tud olyan vésztiló sötétséget borítani a városra, mint a mikor napsütéses délelben, vagy reggel az iskolások felvonulásánál és estefelé a sétálók nagy testi és lelki gyönyörűségére minden seprűforgatója Szatmárnak hozzáfog tisztogatási műveletéhez.

De nem is kíséri sehohsem ezt a gyönyörűségű actust olyan chorus, mint Szatmáron. Van itt krákogás, tüszögés, köhögés, orrfújás, lihegés, sőt a kinek tüdejéből hagytak még egy keveset az elzsirosodásban szenvedő bacillusok, abból még egyéb hang is kitör. A folklorista szinte össze tudná állítani e hangokból az ősi magyar mythológiát, a mikor még istenként tisztelték a — fenét.

Hát már ezt mi így szoktuk Szatmáron a főkapitány nagyobb dicsőségére.

Samuka, a hős.

— No, van-e bátrabb képviselő, mint Samuka? Bezzeg nem félt ő átoktól, erőszaktól, revolvertől, mandatum-elvesztéstől. Mert kiállt, mint egy hős. Leleplezte a nemzet legnagyobb ellenségét, odadörgött keményen; harczba szólított és rettenthetetlen vakmerőséggel ott volt az első sorban.

— De hát — akasztjuk meg Samuka egyetlen megmaradt hívének szóáradatát — józan uraságod? Hiszen Samuka nemcsak egy szót sem szólt Tisza ellen, nemcsak védelmére nem futott kivonszolt vezérének, nemcsak nem állt katonaszuronyok és rendőrkarok elé, de ott sem volt a parlamentben.

— No hallják — indignálódik egyetlen híve Samukának — ki beszél erről? Én arról az időről beszélek, mikor Samu ur az igazi ellenség ellen harczolt. És ez — a congregatio.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Győry Károly

üveg és porcellán üzletét
Deák-tér 9. sz. alá, saját
házába helyezte át.

Telefon - szám 232.

Félix - gyógyfürdő.

Téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénés hőforrása, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, *csusz (reuma) és köszvény* ellen. Női betegségeknek, *idült méh és petefészkek gyulladással, méh hurut medencebeli sejt-szövetlob és izsadmányoknál*. Irvógygy-mód alakjában idült *gyomorbántalmaknál, makacs szék rekedésnél, máj- és epehólyag* betegségeinél, *sárgaság* és *epekövek-nél* meglepő gyógyhatás. Tükror, kád, mór, szénsavas és iszap fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlaparak. Állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként katonazene, tennis pálya, gondozott séta utak. Fenyő-erdő 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta távirda, interurban telefon.

Curtaxa és zenédij nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

Máriavölgyi fürdő
nyitva!

Elsőrendű gyógyhatású természetes szénsavas ásványvíz fürdők. Kellemes tiszta szobák. Kitűnő magyar konyha, zamatos saját termésű borok. Előzékeny kiszolgálás és a lehető legmérsékeltébb árak.

Az maga magának ellensége, aki e drágaságban nem a *Máriavölgyi kellemes ásványvizet issza*; mert szerencsés összetételénél fogva mint gyógyvíz is legelső rendű, másrészt pedig az összes ásványvizek között a legolcsóbb. Kapható minden fűszerkereskedésben.

MEGNYILT az új fényképészeti műterem

Tisztelettel tudatom Szatmár város és vidéke uri közönségével, hogy a „Pannonia“ szálloda udvarán erre a célra épített helyiségben a földszinten

új fényképészeti műtermet

rendeztem be, mely a mai kor minden követelményének úgy művészi mint kényelem szempontjából megfelel.

A műterem már megnyilt.

A m. t. közönség további nagybecsü pártfogását kéri, tisztelettel

Scherling Antal

fényképész és festő.

A nyári idény

alkalmára óriás választékban érkeztek a legjobb gyártmányú utazóbőröndök és kosarak, valamint férfi és női harisnyák, séta pólók és minden néven nevezendő díszmű és norinbergi játék, üveg és porcellán nagy választékban

Blatniczky István

Szatmári Bazárjában

KAZINCZY-UTCZA 10.

Park és kertrendezéshez

magas törzsű gyökermes bokorvadászok és rózsafák

Bertha Károly műkertésznél

Szatmár, Dinnyés kert 6.

Telefon 27. VIRÁGÜZLET: Telefon 27.

Deáktér 3. szám.

Előkelő ízléssel és határos összeállításban

élővirág-díszmunkák

minden idényben.

Dísznövények, pálmák, virágok, szobanövények cserépekben. A legváltozatosabb kivitelű esztrich minden alkalomra a legegyszerűbb összeállításban. A legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig

KOSZORUK

gyorsan és jutányosan készíttetnek. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézik.

SÜRGÖNYCZIM:

Bertha kertész Szatmár.

MEGHIVÓ.

A Szatmárnémeti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár

1912. évi június hó 23-án délelőtt 10 órakor Szatmáron

a városháza nagytermében tartandó

rendes évi közgyűlésére

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó, a közgyűlés szabályszerű egybehívásának igazolása, a határozatképesség megállapítása, a jegyzőkönyv vezetése és hitelesítése iránti intézkedés.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1911. évi zárszámadások betérjesztése s a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
3. Az 1913. évi költségeloirányzat megállapítása.
4. Határozathozatal a vidéki pénztári tagok orvosi gyógyellátásának rendszere ügyében.
5. Határozathozatal a székházvétel tárgyában.
6. Az önkormányzati szervek megüresedett helyeinek titkos választás útján való betöltése:
 - a) Az igazgatóságba egy póttag a biztosítottak köréből, a kereskedelmi csoportból,
 - b) a felügyelő-bizottságba 1 póttag, a biztosítottak közül, az ipari csoportból,
 - c) a választott bíróságba egy helyettes ülnök választása a biztosítottak közül, az ipari csoportból.
7. A alapszabályok 22. §-a értelmében kellő időben beérkezett és szabályszerűen kitűzött indítványok tárgyalása.

Szatmár-Németi, 1912. évi június 5-én tartott igazgatósági ülésből.

Litteczky Endre s. k.
elnök.

Dr. Lipeczky Ágoston s. k.
igazgató.

WALTHER GIDA

katholikus czég, az arany érdemkereszt tulajdonosa

ÜVEGFESTÉSZETE

velencei és üveg mozaik intézete

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Telefon 70-01

Készít művészi kivitelű festett

TEMPLOMABLAKOKAT,

velencei és üvegmozaikot

a legegyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos ár mellett.

Legutóbb készült munkák: Veszprémi székesegyház 32 ablak. Hódvári templom Bácsm. 15 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Satoralja-Ujhely 8 nagy ablak. — Szabadkai, pécsi, bártfai és köhalmi Szent Ferencz-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a nemesnádudvari, hosszuréti, futaki, esztergomi, dési és besztercebányai püspöki és vártemplomi, valamint az ungvári, vetési, csanádosi és góbei templomok festett ablakai.

Színes minta rajzokat díjmentesen küldök. — Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. — Kívánatra saját költségemen a helyszínére utazom.

Pártoljuk
a hazai ipart!

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszkokat, kereszteteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.
Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

**Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Díszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok**

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasírozását, passepartoutok, papír-reklámláblák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészet

Szatmár-Németi, Deák-tér 7.

Halmi-ház.

Az 1911-i szatmári kiállításon jó munkáért **BRONZÉREMMEL** kitüntetve.

Blatniczky Fános

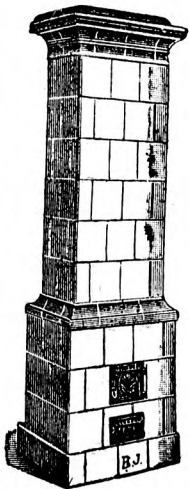
elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás: **Bercsényi-utca.** Raktár: **Petőfi-utca 3.**
(Saját ház) (Népbank-épület)

A legrégebbi kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindenemű porcellán és cserép kályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fűdőkádakat és falburkolatot. ... Ugyanezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkásokat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez egy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

ROZSNYAY és JÁSZAY

**műszerészek
varrógép és kerékpár
RAKTÁRA,
mechanikai gépjavitó
MŰHELYE
SZATMÁR - NÉMETI,
Hám János-utca 12.
(Bejárat Rákóczi-utca felől.)**

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javítást szakszertien, gyorsan és pontosan eszközölünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra. Minden rendszerű varrógépekhez tűk kaphatók.

**Akigazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányú
lábbelit akar vásárolni, az forduljon bizalommal**

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában csak a valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és csizmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatámaszatokat teljesen kiküszöbölte, s akiknek áruval eszmélésükben is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és csizmák is készülnek.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára.

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

Alapított
1863-ban.

GYÁR ÉS RAKTÁR:
BUDAPEST, V., VÁCZI-UTCZA 41. SZÁM.

ÖTSZÖR
kitüntetve.

Czégtulajdonos: Kronberg József a Ferencz József-rend lovagja, Klotild főhercegné szony 5 cs. és kir. fensége és Magyarország herceg-primás Ur Ö-Eminentiájának udvari szállítója.

**Egyházi és egyleti zászlók,
érez- és faárúk.**

**Árjegyzékek és költségtervezetek
díj- és bérmentesen küldetnek.**

A budapesti, váci, központi és egyházmegyei, valamint a nyitrai, pécsi, székelyvári, győri és gyulafehérvári oltáregyletek, továbbá a kassai egyházmegyei műszaki iroda és a cs. és kir. hadsereg szerződött szállítója.

Telefon 167-34.

Ajánlja: miseruha és egyházi szerelvényekből dúsán felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik gót-, román- és reneszánsz-stilű ruhákban, valamint pontifikáló szerekben, stb. stb.

Telefon 3-72.

TOKAJ-HEGYALJAI BOROK
KIZÁRÓLAGOS ÁRUSÍTÁSA

Hám János-utca, (dr. Vajay-palota),

hol a legkitünőbb saját termésű, legtisztábban kezelt: kizárólag tokaji boraink kaphatók alanti minőségben:

Kitünő izü tokaji asztali bor	literenként K	1.10
Kitünő izü édeskés tokaji asztali bor	"	K 1.20
Kitünő izü tokaji pecsenyebor	"	K 1.40
Kitünő minőségű tokaji szomorodni bor (1910. évf.)	"	K 1.60
Kitünő minőségű tokaji szomorodni (1908. évfolyam)	"	K 2.—
Kitünő minőségű tokaji szomorodni (1904. évfolyam)	"	K 3.—
Asszu- és gyógyborok 1/2 literes palaczkokban,		
1904. évi 3 puttonos asszu	"	K 3.—
1909. évi 5 puttonos asszu	"	K 5.—

A borok eredeti töltésük és azok tisztán kezelt jó minőségéért és valódiságáért felelősséget vállalunk.

Vidéki megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Meggyőződésképpen szíveskedjék egy próba palaczk megvételével kísérletet tenni.

Tokaj-hegyaljai borüzlet Hám János-utca,
dr. Vajay-palota.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitünő minőségben bámulatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelirányzat ingyen.

80